

DE NOORD-BRABANDER

Staan- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS- PRIJS

Voor de Stad. . . f 12.

Franco per post. . . 14.

BICERE VERUM QUID VETAT?

NOTITIA.

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

KERKELIJKE STAAT.

ROME, 8 augustus. De benoeming der gedeputeerden van Rome en de provincien, bij publicatie der Staats-secretarie van den 19 april bekend gemaakt, heeft thans haar beslag gekregen. De namen der gedeputeerden zijn met veel vreugde te Rome en in de provincien vernomen. Zij zijn 25 in getal; onder dezelve telt Rome er drie en Bologna twee, bij eene afwijking der algemeene wet, welke slechts eenen aan elke provincie toekent. Deze inwilliging aan de eerbiedige wenschen door de stad Bologna genit en den Kardinaal-legaat ondersteund, is met de grootste dankbaarheid ontvangen, en deze dankbaarheid werd nog vermeerderd door de kens der vertegenwoordigers, welke al het vertrouwen hunner medeburgers genieten.

Daden van een schijnbaar minder staatkundig belang, doch welke insgelijks eene hooge waarde hebben zijn: de vervanging van den kardinaal Antonelli, minister van financiën, door Mgr. Morichini, voormalig nuncius te Munchen, met den titel van pro-minister en van Mgr. Pallavicini, majordomo, die verlof heeft gekregen, om, tot herstel zijner gezondheid naar zijn vaderland, Genua, te vertrekken, door Mgr. Rusconi, buitengewoon apostolisch vice-legaat te Ancona.

De kwestie der ijzerwegen zal, naar wij vernemen, spoedig eene oplossing erlangen op eene breede staatkundige en financiële schaal; die kwestie erlangt een te grooter belang ten gevolge van het handels-traktaat, hetwelk dezer dagen tusschen de pauselijke en de Sardijnische gouvernemen-ten gesloten is.

Gij weet dat eenige maanden geleden een ambassadeur van de Porte te Rome kwam; men weet zellig niet, of heeft vergeten hoe vele hinderpalen de fransche diplomatie aan de zending van dien ambassadeur heeft in den weg gelegd. Gansch Europa weet, welke ontvangst hij op het Quirinaal plein en welken diepen indruk hij van daar heeft medegenomen. Ik weet daaromtrent belangrijke bijzonderheden, welke het vertrek van dat persoonlijkheid bezield hebben en zou dezelve wel kunnen mededeelen, indien hetgeen ik thans schrijf in twi-ffel gestrokken werd. De Porte heeft begrepen, dat het nuttig en tevens gemakkelijk voor hare oostelijke onderdanen zou wezen, indien de beschikking der onderdanen onmiddellijk aan den H. Stoep overgedragen werd. Er was dus overeengekomen en besloten, dat de Paus eenen Nuncius bij het koninkrijk van Konstantinopel zou benoemen, doch de heer Guizot heeft de zwakheid van hem gehad, om den Paus in eene brief te doen weten, dat het fransch gouvernement in geenem deele in zoodanige schikking kan toestemmen. Deze aanmatiging is het belagcheliker, daar het thans aan niemand ter hand ontkend is, dat de Kerk niet meer in de wereld verkeert, waarop zij iets van de europesche overnemen verwachten kon; en, zou als om de welsprekende lofredenaar van O'Connell

te Rome zijde, en zijde, welke meer de ondersteuning der Kerk dan de de Kerk de hunne behoeven. Reeds is, naar men verzekert, door de Kerk een eerste gewichtige stap gedaan in de uitgebreidere en krachtadigere bescherming der Catholijken van het Oosten door de benoeming van eenen bisschop titularis van Jerusalem. Het is niet te veronderstellen dat eenige mogendheid in Europa zich verstatouten zal, haar veto te leggen op de kantonieke instelling van eenen bisschop in de H. plaatsen.

— In een buitengewoon supplement van de *Italiano* den 7 augustus II. te Bologna uitgegeven, wordt gesproken van een geschil, hetwelk te Ferrara gerezen zou zijn tusschen den kardinaal Ciacchi en den generaal, die over de in deze stad gestationeerde troepen het bevel voert. De door dat dagblad aangehaalde daadzaken, als aanteyding van dezen tweespalt, komen ons voor bevestiging te verdienen, wij deelen ze dus met alle voorbehoud mede:

« Ferrara 6 augustus.

» Op het rapport van een oostenrijksch officier, die beweert II. zondag door eene patrulle der burgerwacht, een twintigtal manschappen sterk, aangehouden te zijn geweest, en gedwongen om te zingen en te dansen, liet de generaal, opperbevelhebber der oostenrijksche bezetting, zijne troepen langs *della spianata* (het esplanade plein) postvatten.

» De kardinaal Ciacchi, legaat der provincie, trachtte den generaal te overtuigen, dat dit rapport onnaauwkeurig was; want, volgens de beëdigde verklaring van twee ooggetuigen, had de officier in de straat *de la Rotta* eenige werklieden ontmoet, die zingende en gerucht makende uit eene osteria kwamen en was daarop naar de kazerne, welke door de oostenrijksche troepen bezet is, gegaan en liet zich door vier Tyrolers naar het fort begeleiden.

» Daar de Kardinaal-legaat den generaal niet konde overtuigen, gaf hij aan de burgerwacht bevel, hare patrilles niet tot aan het esplanade-plein voort te zetten, om alle botsingen voor te komen.

» Heden ochtend verscheen de generaal weder voor den Kardinaal-legaat en verklaarde dat hij, krachtens de door hem ontvangene bevelen en tot handhaving van de veiligheid der officieren die in de stad wonen, des nachts de stad door zijne patrilles zou laten doorkruisen, en dat deze gemachtigd zijn vuur te geven op het volk, indien zij beledigd worden en zelfs op de patrilles der burgerwacht, indien deze het verdaagt beantwoorden met de woorden: *pattuglia romana*.

» De Kardinaal verklaard hebbende dat hij hier- tegen formeel zou protesteren, heeft de generaal geantwoord: « Uwe Eminentie zal kunnen doen wat zij zal vermeenen te moeten doen, ik voor mij zal de bevelen, welke mij gegeven zijn, volvoeren. »

» De kardinaal Ciacchi heeft inderdaad geprotesteerd, en een estafette naar Rome gezonden en de burger-patrilles uitgenoodigd niet uit te gaan.

Een elk heeft beloofd de meeste voortgigheid aan den dag te maken, maar de beveling verkeert in den grootsten angst en ziet eene groote ramp te gemoet.

» Tien ure des avonds. Detachementen van Oostenrijkers, uit het fort gekomen, hebben zich door de stad verspreid en doorloopen, in patrilles verdeeld, de straten. Eene derzelve, nog geen kwartier nars geleden, door het slop van Gorgadelle komende en iemand in den donker ziende aankomen, heeft drie gewerschoten gelost, een naar de straat Gorgadello en twee naar die delle Bastaurie. Een ander schot is gericht geweest tegen den hovenier della Grotta. Gelukkig is niemand getroffen geweest, doch de verontwaardiging des volks is ten top geatogen.

» De Kardinaal legaat heeft onmiddellijk bevel gegeven dat de patrilles der burgerwacht zich in hare respectieve wijken gereed zouden houden.

» Middernacht. — Het protest van den kardinaal Ciacchi is bij den notaris, den heer Monti, nedergelegd. Er is een authentiek afschrift gezonden naar Rome, naar Verona (het hoofdkwartier van het oostenrijksch leger in Italië) naar Milaan en een ander afschrift is ter hand gesteld aan de generaal, kommandant van het fort Ferrara.

AMERIKA.

De steamer *Britannia*, welke II. vrijdag te Liverpool binnengelopen is, heeft tijdingen uit New-York medegebragt tot den 31 juli. De berigten van het tooneel des oorlogs, aldaar ontvangen, spreken van een gevecht hetwelk plaats zou gehad hebben tusschen een korps Amerikanen van 1500 man en een leger Mexicanen van 4,000 man, waarbij deze laatsten 150 man verloren zouden hebben.

Eene telegraphische depeche te New-York ontvangen, meldde dat het mexikaansch gouvernement drie commissarissen benoemd had, om in onderhandeling te treden met de heer Trist, die door het amerikaansch gouvernement gevolmachtigd is, om den vrede te sloeten. De eerste bijeenkomst zou den 8 augustus plaats hebben.

Het schijnt inderdaad dat de partij des vredes te Mexiko de bovenhand heeft verkregen en dat Santa-Anna zelf, ondanks zijne snorkerijen, zich heeft laten medeslepen.

Het parlement van Canada is den 29 juli uit een gegaan, na alle differentieele regtingen te hebben.

ZWITSERLAND.

BERN, 10 augustus. De zitting van de Landsgemeinde werd heden weder besteed aan de berisping over de voorstellen der commissie van de veren, betrekkelijk den *Sonderbund*. De debatten werden van beide zijden met hevigheid gevoerd, doch de stemming zal eerst morgen plaats hebben. De aanneeming kan als zeker beschouwd worden, doch zal geene verandering in den toestand van zaken verwekken; de verbondene kantons zullen protesteren, even als zij zulks gedaan hebben toen de

Landdag het besluit der ontbinding van den *Sonderbund* genomen heeft.

— 11 augustus. De voorstellen der commissie van de zeven zijn heden aangenomen door eene meerderheid van 12 en twee halve stemmen, dezelfde die den 20 juli H. de ontbinding van den *Sonderbund* gestemd hebben.

DUITSCHLAND.

BERLIJN. Het criminele hof is den 10 dezer overgegaan tot het verhooren van vier beschuldigen: Ant. Agrodowicz, Talodzieski, catholijk priester oud 34 jaren, Vinc. Chartrulski, oud 21 jaren en Lod. Stan. de Poleski oud 25 jaren, die allen de in de acte van beschuldiging ten hunnen laste gelegde daadzaken ontkennen en hunne bekentenissen, tijdens de instructie, wijten aan den zedelijken en lichamelijken dwang, welke hun door de politie en de regters ten onderzoek is opgelegd. Al de tot heden ondervraagde beschuldigen hebben dit stelsel van verdediging omhelsd.

In de zitting van den 11 heeft het hof den beschuldigde Mieczkowski, zijnen knecht en drie boeren zijner eigendommen, welke hij tot den opstand zou aangespoord hebben, ondervraagd. Het heeft ook den beschuldigde Ciesdorf, catholijk priester, deken eener pastorie in het groothertogdom verhoord. Deze laatste heeft geen deel hoegenaamd aan de zamenzwering genomen en heeft dit met weinig moeite bewezen. Ook heeft het hof, na eene deliberatie van eenige oogenblikken zijne vrijpraak bevolen en hem in vrijheid doen stellen, hem echter uitnoodigende te Berlijn te blijven om des noods, als getuige op te komen. Even als de beschuldigen, op welke ernstige bezwaren rusten, heeft Ciesdorf eene preventieve gevangenschap van achttien maanden ondergaan.

— De *Frankt. Zeit.* verzekert dat de ministerieele posten, welke slechts voorloopig in Beijeren bekleed worden sedert den laatsten ommekeer in dat kabinet, nu aan bepaalde titularissen zullen gegeven worden. De heer van Wackerstein zou tot het ministerie van buitenlandsche zaken en de heer von Berka tot dat van binnenlandsche zaken geroepen worden.

— In vrouw Lola-Montes heeft weder van zich doen hooren. Eenige dagen geleden bevond zij zich te Wurtzburg, alwaar hare tegenwoordigheid de overheden dier stad noopte de noodige maatregelen te nemen, ten einde alle vijandige demonstraties, welke men tegen haar verwachtte te voorkomen. De maar al te beruchte spaansche danseres zich naar den tuin van het paleis, welke bene openbare wandeling is, begevende, wilde de schildwacht, die het hek bewaakte, haar beletten zich door hare honden te laten volgen. Lola, over eene zoo verregaande onbeschaamtheid verontwaardigd, deed door eenen slag met haren parasol den schako van den militair in de lucht vliegen. Een officier naderde en deed Lola-Montes opmerken, dat de soldaat volgens zijne ontvangene bevelen gehandeld had; maar de officier onderging bijna hetzelfde lot: de trotse Spaansche dochter verklaarde hem droog weg, dat hij een vlegel was, omdat hij haar niet met ongedulten hoofde had aangesproken. De menigte, welke de vertoersers dezer komedie omringd had, geleidde Lola-Montes onder gejuw en gesluit, hja waarts. Des avonds doorkruisten paradesquilles de stad, om de orde te bewaren, doch zij konden niet beletten, dat het volk haar zijne ontzagzaamheid, in duidelijke bewijzen, te kennen gaf. Des anderen daags verliet de Phryne dat ongelukkig bord.

ENGLAND.

LONDEN, 14 augustus. De koning, prins Albert, de prins van Galles en de kroonprinses zijn woensdag 11. naar Schotland op reis gegaan.

— 11. woensdag heeft te Manchester een hevige brand onderscheidene huizen in de asch gelegd. De schade wordt op 30,000 p. st. (£360,000) geschat.

— 11. vrijdag werd te Londen een nieuw failliet in den graanhandel, aangekondigd, dat der heeren Giles en Co. Men verzekert dat het passief van dit huis dat van al de dezer dagen bekend gemaakte faillieten overtreft. Het is niet mogelijk dat de groote handelsplaatsen buiten nadeel blijven door deze belangrijke slagen in den handel.

SPANJE.

MADRID 9 augustus. Den 5 is de heer Pacheco te St. Ildefonse gekomen met het vaste besluit om de koningin over te halen dat verblijf te verlaten of zijn ontslag aan te nemen. Men zeide ook, dat de minister gekomen was niet het doel om het koninklijk echtpaar te verzoenen, en om daarin te slagen, had zij zich vooruit verzekerd van den invloed eener dame, welke op het paleis in hooge achting staat. Men verzekert, dat de bijeenkomst van den minister met H. M. gunstig voor eene toenaadering heeft gewerkt en dat de koningin beloofd heeft St. Ildefonse te verlaten en den 12 dezer in de hoofdstad terug te keeren. Wat de ministerieele crisis betreft, het is zeker dat de engelsche ambassadeur zich veel beweging geeft en dat de generaal Serrano vele bezoeken van de protectionisten ontvangt.

— Gisteren heeft op het Pardo de aangekondigde bijeenkomst plaats gehad tusschen den koning en den minister van binnenlandsche zaken; de uitkomst is niet bekend, er loopen echter geruchten, dat dezelve niet gunstig is geweest.

— 10 augustus. De koning heeft gisteren den dag op het paleis St. Joan met zijne broeders doorgebracht en is tegen het middagmaal naar het Pardo teruggekeerd.

— De heer Benavides, minister van binnenlandsche zaken, heeft verklaard voldaan te zijn over zijnen stap, bij den koning, gedaan; waar hij zegt, heeft Z. M. zich met de beste bedoelingen bezield getoond. Men zegt dat zoodra de koningin den 12 in de hoofdstad zal teruggekeerd zijn, een kabinetsraad zal gehouden worden om bepaaldelijk de vraagstukken te beslissen welke aanleiding hebben gegeven tot de betreuzenswaardige verdeeldheid onder de koninklijke echtelingen. Die kabinetsraad zou bepaald zijn op donderdag of vrijdag aanstaande.

— *El Correo*, het half officieel blad, zegt, dat zoo men geloof mag hechten aan tijdingen, welke uit goede bronnen geput zijn, de koning spoedig naar Madrid zal wederkeeren en dat de terugkomst der koningin het teeken der verzoening met haren gemaal wezen zal.

FRANKRIJK.

PARIJS 15 augustus. De prins van Joinville wordt te Toulon verwacht, hij zal zich onmiddellijk naar Parijs begeven. Zijne ongesteldheid, ofschoon zonder dadelijk gevaar, vertoont eenige kenmerken, welke volstandige en verlichte zorgen vereischen. De koning heeft zijnen eersten bevelmeester, den baron Pasquier, achter gelaten, om den prins te ontvangen.

— Men verzekert dat tot voorkoming van handelingen als die, welke bij de concessie der mijnen in Algerie hebben plaats gehad, de minister van oorlog besloten heeft, dat concessien van dien aard niet meer dan bij openbare aanbesteding zullen vergund worden.

— De openbaarstellingen duren steeds voort. Een weekblad verhaalt heden, dat er eergisteren, in de bureaux der dienst van Algerie veel spraak was van een notaris-amt, in een afrikaansch stadje verleend, mits betaling van 10,000 fr. aan eene bediende, die eenen vertrouwlijken post bij eenen hoogen ambtenaar te Parijs bekleedt. Een onvoorzigtiglijk afgegeven bewijs door dengene die deze som ontvangen had en aan het ministerie van oorlog opgezonden, zou op het spoor dezer wandaad gebracht hebben.

Zoo had dezelfde beambte van den aannemer eener leverantie van plukvel voor de militaire hospitaalen

eene som van 15,000 fr. ontvangen; de *National* wijdt reeds sedert veertien dagen over deze zaak uit.

BELGIE.

BRUSSEL 16 aug. De heer Firmin Rogier, legatieraad bij de ambassade te Parijs is benoemd als gevolmachtigd minister des Konings, bij het hof der Tsarieren.

— Men zegt dat de post van gouverneur van Oost-Vlaanderen den graaf Wilain XIII opgedragen is.

— De herroeping van den graaf van der Straten Ponthoz, door het vorig kabinet benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Rome en zijne vervanging door den heer Leclercq heeft weinig aan de algemeene opinie voldaan en wordt als eenen zeer onstaatkundigen stap van het nieuwe ministerie beschouwd. De *Politique* zegt intusschen dat de zending van den heer Leclercq slechts tijdelijk is, dat hij drie maanden te Rome verblijven zal en dat zijnen post als procureur-generaal bij het hof van Cassatie open zal blijven.

— Het is ons aangenaam te kunnen melden dat de werkzaamheden aan de kolenmijn Marihaye te Seraing, die tengevolge van den brand van 16 juli 11. gestaakt waren, maandag hervat zijn kunnen worden, dat al de herstellingen der gebouwen en machinerien geheel geëindigd zijn, en de werklieden die de mijn door gebrek aan werk hadden moesten verlaten weder werkzaam zijn.

Men moet zich verblijden met den ijver waaraan de Maatschappij in het herstellen dier verwoesting bliken gegeven heeft, waardoor 400 werklieden tijdelijk van werk waren beroofd, in een oogenblik dat de levensmiddelen zoo hoog in prijs waren, en waarin tevens het groot aantal werklieden in andere etablissementen van denzelfden aard werkzaam, niet zou hebben nagelaten, het werkloos der ongelukkigen te doen verminderen. De maatschappij John Cockerill te Seraing heeft veel toegebracht tot het spoedig hervatten der werkzaamheden te Marihaye, door den bijstand die zij verleende in hare bekwaamste ambtenaren en werklieden, om de verwoesting door den brand aangerigt te herstellen. (Part. Corr.)

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH 18 augustus.

Mgr. Petrus Maria Vrancken, onlangs benoemd tot bisschop van Colophon in part. inf. en coadjutor van den vicaris apostoliek van Batavia, den onvergetelijken Mgr. Grooff, heeft 11. zondag te Sittard de bisschoppelijke wijding ontvangen, uit handen van Mgr. Paredis, bisschop van Airene in part. en vicaris apostoliek van Limburg; Mgr. van Wijcker, coadj. bisschop van Curium en Mgr. van Dijk, bisschop van Adras en coadjutor van den vicaris apostoliek van Breda assisteerden den wijdeden, bisschop. Een groote toevloed van geloovigen was tot het bijwonen dier plechtigheid opgetreden.

— De Gedeputeerde Staten der Provincie Noord-Brabant hebben ter kennis van de daarbij belanghebbenden gebracht, dat ingevolge het plan van Negotiatie eener som van f. 300,000, ten laste der Provincie, goedgekeurd bij Zijner Majesteits Besluit van den 2 april 1845, no. 55, de bij art. 14 van hetzelfde plan bepaalde uittolting, voor dezer jaren op vier en twintig staks, aandeelen vastgesteld, op den 3 augustus heeft plaats gehad en dat successievelijk zijn uitgeloot de volgende nummers der afgegeven obligatien, als: N°. 232, 512, 124, 353, 7, 523, 100, 190, 556, 218, 458, 108, 197, 455, 591, 8, 357, 92, 66, 85, 594, 6, 474 en 83, terwijl op de uitbetaling dier uitgelote obligatien op 2 januarij 1848. overeenkomstig art. 14 van gezegd plan, ten kantore van den Arrondissements Betaalmeester te 's Hertogenbosch te doen de noodige orde gesteld is.

Wij hebben vermeend onze Lezers hiervan te onkundig te moeten laten.

Het Nederrijnsche-Nederlandsche Zangerafeest, hetwelk den 14 en 15 te Arnhem gehouden werd, is door het heerlijste weder begünstigd; groot was de toevloed van vreemdelingen, die zich tot bijwoning van dit feest naar Arnhem hadden begeven. Vrijdag in den loop van den dag waren de twee en twintig Liedertafels aangekomen, en des avonds trokken de zangers, omtrent vijfhonderd en vijftig in getal, uit het hôtel de Zon, naar het feestgebouw, waar zij door den heer Burgemeester werden verwelkomd. De repetitie had alom plaats en werd zaterdag morgen voortgezet. Ten half één ure in den namiddag van dien dag begaven de zangers en vele feestelingen zich, voorafgegaan door het pruisisch militair muziek-corps uit Wezel, naar Klarenbeek, gebruikten daar eenige ververschingsmiddelen keerden over de buitenplaats Sonsbeek naar de stad terug. Ten vijf ure kwamen de zangers op het raadhuis bijeen en gingen van daar in statigen optocht naar het feestgebouw, waar omstreeks driehonderd toehoorders aanwezig waren; ten zes ure ving de uitvoering der verschillende muziekstukken aan en ten half tien ure was het concert afgelopen, waarna de zangers in het hôtel het Zwijnshoofd een souper gebruikten.

Volgens heden morgen, alhier ontwaan berichten is er in den laten avond van gisteren eene belangrijke diefstal gepleegd bij de nederlandsche bank te Amsterdam. De postillon der brievenposterij gisteren van Amsterdam komende, bragt dat bericht heden morgen aan, als hebbende men hem een reiziger die op zijne kar zat, bij het doorrijden van de Willemspoort gevisiteerd.

(De Utrechtsche Courant maakt in haar nummer van heden ook gewag van zulk een diefstal; volgens dat blad echter zou dezelve bij de Associatie-kassa zijn gepleegd.) (N. R. C.)

EINDHOVEN 16 augustus. Heden is door de Commissie van het stedelijk Teeken Instituut bepaald dat op zaterdag den 21 dezer omvangs om 10 ure, in de openbare Nederduitsche School alhier, de uitreiking der Medailles en verdere eereprizen aan deszelfs verdienstelijkste leerlingen zal plaats hebben, en als naar gewoonte 2 a 3 dagen daaropvolgende de tentoonstelling van vervaardigde teekeningen zal zijn geopend, op latere te bepalen uur en tijd.

Mengelwerk

« Kan men nog mensch zijn »
« Zonder Christen te wezen? »

OPLOSSING VAN GROOTE VRAAGSTUKKEN

(Vervolg van nummer 84.)

VII. HOOFDSTUK

Zedelijke zijde van het Pantheïsme.

Buiten het geval van eene werktuigelijke kwetsing, vervult de mensche de rol eene dwaazen niet, dan onder voorrecht van hebberbeschermt. Wij beminnen na natuurwege de waarheid, en byaldien eene dwaling ons ketent, is het noodig dat zij het hart thans vergoeding sphenke voor de dwangmiddelen, der rede aangedaan.

Boet er zich een leerstelsel op, rijk in zedeloote geloofstrekkingen; zet het de schuldpeuren aan alle drijfveren open; deszelfs welstagen is gewaarborgd, al mogt ook in zijne beginselen een oceaen van ongerijmdheden bevatten. De geesten, wier gedachte met den maag waterpas zijn, zullen de gevolg-

trekkingen er van aannemen zonder zich veel over de premissen te verontrusten. Dit leerstelsel is inschikkelijk, zullen ze zeggen, weinig bekommeren wij ons, of het waarheid inhebbe. Zij die zich aanmatigen, oven zedeloote te redeneren, zullen zeggen: deze bespiegeling, verrukt het hart, waarom zoude zij niet met de rede kunnen overeenstemmen? en de overeenstemming zal welispasdig volgen; want de rede sluit de oogen, wanneer zij het oor leent aan de ruislazingen van het hart.

Nu, niets is zoo inschikkelijk, als de zedeloote van het pantheïsme. Wie ziet het niet in den mensche een deeltje alleen van het Groot-AL maken, zonder eigen persoonlijkheid, is hem ontlasten van de verantwoordelijkheid zijner daden, is al de ongerijmdheden, die zich aan zijnen geest voordoen, al de verlangens, welke zijn hart voedt, hoe buitensporig ze ook wezen mogen, verguden. Hetgeen de onwetende menigte een kwaad, eene ondang, eene wandaad, eene afschijnselijk misdrijf noemt, is hem altijd goed naar dit leerstelsel; want op de eene of andere wijze keert het ten voordeele van het AL. Ook zonde men eenen bovenzinnelijken wijsgeer zeer bemoeijelijken met de vraag, wie zich het verdienstelijkste jegens het menachelijk geslacht gemaakt had: Vincentius van Paulo of Robespierre.

Wijl het Absolute groote behoefte gevoelt aan daden en bewegingen, om zijne werkkringen af te loopen, is het aan ons, hen op de best mogelijke wijze behulpzaam te zijn, en met nadruk te werken aan de vernietiging van al wat is, en om voort te brengen wat niet is. Zijt gij geboren met een geest, genegen tot uitgestrekte en grondige overwegingen? dan is het u godsdienstig, wijsgeerig of staatkundig denkbeeld dat in u eene nieuwe openbaring zoekt. Spot met die veronderde leerwijzen, die tot hiertoe het verstand beheerscht hebben. Geef ons het ongehoorde, en laat vrij de kleine geesten over uw ongerijmd schreeuwen.

Hebt gij het vernuft voor de dicht en schoone kunsten ontvangen? het is de gedachte welke van u onbekende vormen vraagt. Dat die vormen alle de wetten van het schoone scheiden; dat zij zonder mate de eerbaarheid honen, weinig is er aangelegen; onttrekt u niet aan de goddelijke ingevingen.

Zijt gij, door uwen maatschappelijken stand, in de gelegenheid, om aan het staatkundige kunstwerk eene groote beweging te brengen? aantel niet, al mogt het werktuig breken en twintig millioenen menschen onder deszelfs puin begraven worden. Indien de slagtoffers u vloeken, de menschheid, welke weder een stap voorwaarts zal gedaan hebben, zal u zegenen.

Gij allen eindelijk, wier werking beperkt is tot den nauwen kring uwer huisgezinnen; het lezen van het Groot-AL tracht zich ook, in u kenbaar te maken, door de onverzadelijke lusten van het hart; legt u er op toe, om aan deze te voldoen door eene krachtadige ontwikkeling uwer vermogens. Antwoordt onverschrokken aan hen, die u de wetten der zedeleer zoude willen tegenstellen, zoo als de kruisvaarders: *God wil het!* Het is waar: het strafwethoek durft noch grenzen aan uwe onafhankelijkheid stellen; maar vereenigt uwe stem met die, welke zich van alle zijden tegen dit werk der onmenschelelijkheid verheft, en het zwaard zal uit de handen des Gezegts vallen, zoodra de openbare meening in de misdaad niets zien zal, dan eene tragische uitbarsting der gedachte.

Ik daag al de schurken van het heelal uit, vereenigd in eene algemeene vergadering, onder het persoonlijk voorzitterschap van dien duivel om een meer losbandig wetboek zaan te stellen.

Een groot getal eerlijcke vrienden des vooruitgangs, ik weet het, ontkennen deze gevolgtrekkingen. Hetgeen hen bekoort in deze nieuwe wijsbegeerte,

is ik weet niet wat trotsch en reusachtige, waarin zij aan het verblind verstand voorkomt; het is de denkbeeldige eenheid, welke zij aan de wetenschap belooft, het is vooral de aangebodene inschikkelijkheid, van alles te mogen prijzen, van alles in zake van godadienst goed te keuren zonder zich tot iets in de beoefening te verbinden. Inderdaad wijl de verschillende geloofsbejdenissen, die de wereld verdeeld hebben, en dezelve noch verdeeld houden, niets zijn dan meer of minder gelukkige vormen der gedachte, zoo is er geene, welke niet tot den vooruitgang heeft bijgedragen en een aandeel in onze hulde eischt; maar wijl allen beneden de gedachten blijven zoo is er niet eene, welke recht heeft, om ons hare geloofspunten op te dringen, en ons aan hare voorschijntjen, aan hare wetten dienstbaar te maken.

Het catholicismus, is zonder eenigen twijfel, wat het naaste het doel bereikt heeft, van daart zijn onafgebroken en verwonderlijk voortduren bestaan. Zijne eerebeten, zijne gedachtekenen dragen nog eenig kenmerk van het oneindige. En evenwel is het int zijne leerstellingen, vormen van zedelijke wetten, nog ver achter de gedachte. Welke is de, slechts eenigzins verheven geest, die de behoefte niet gevoelt aan eene meer denkbeeldige, aan eene meer van de aardse belemmeringen bevrijde, aan eene meer bespiegelende godsdienst? Dat de bedienaars van de oude godsdienst ons de liefde van God en den evenmaaste, den eerbied voor het leven, en zelfs voor de bezittingen onzer broederen nog verkondigen, laat zich begrijpen; maar wie zou in onze dagen zich willen onderwerpen aan de wetten van de biecht, van de vaste, en van de onthouding? Wie zoude zich schuldig gelooven, omdat hij zijn oog en hart niet gesloten heeft gehouden voor de schoonheid? In één woord, wie zoude in de negentiende eeuw, op de wijze der tiende eeuw christen willen zijn?

Zietdaar, mijne heeren, vrienden des vooruitgangs naar den heerschenden smaak, de eerlijcke geesten, welke gij wilt voorgestellen hebben aan de gevolgtrekkingen uwer leerstellingen in oefening gebracht. Maar indien zij voldoende zijn voor u, die aan de wenschen van uw hart kunt vervullen, zonder te rooven en te moorden, ze zijn niet voldoende voor ontelbare menigte, welke niets voor hare getrouwheid aan hare maatschappelijke pligten hopen kan, dan een met zweet doorweekt stuk brood. De doordringende en onverbiddelijke redekunde der driften zal haar zonder twijfel datgene in uwe grondstellingen doen vinden, hetwelk gij te vergeefs tracht te bewimpelen, namelijk dat de zedelijke dwang eene dwaasheid, het lijfstraffelijke regt een bespottelijk verzinzel en de openbare regtspleging eene wreedheid is; dat onze eenige pligt bestaat, zich zoo veel mogelijk het leven te nutte te maken, en dat onze vrijheid geen ander rigtsoer heeft dan de lengte en de kracht van onze armen. Brengt bij het volk deze schoone zedeleer in beoefening en onze Absolute zal zich zoo spoedig aan het neerkabbelen begeven, zooveel vlekken met ons bloed maken, dat, in minder dan eene eeuw, de negen honderd millioenen padelsten van zijn goddelijk wezen, welke zich thans op de oppervlakte van den aardbodem bewegen, zich hersteld zullen hebben in de eenheid... des doods!

Het leerstelsel van het pantheïsme is dus even afgrijsselijk in de beoefening, als het redeloos is in de bespiegeling. Derhalve is hare oplossing dezer vraag: *Van waar komt de mensch?* den mensch onwaardig, ten zij de rede en het zedelijk gevoel, in de negentiende eeuw, geene werkelijke deelen van den mensch uitmaken.

M. P. D. (Wordt vervolgd)

LATERE BEGINTEN.

Men verzekert dat de leening van 100 miljoen realen voor het spaansche gouvernement tot stand is gekomen.

De spaansche troepen hebben Lissabon verlaten. Men spreekt in Spanje van de ontbinding der cortes, een nieuw Parlement en eene verandering in de wetten van troonsopvolging.

Ook verzekert men dat Paus Pius IX met aandrang aan het spaansche hof zijn verlangen heeft te kennen gegeven tot de verzoening der koningin met den koning; zelfs verklaard heeft de aangevangene onderhandelingen niet te zullen eindigen, alvorens deze verzoening hebben plaats gehad.

De koning der franschen heeft het portret van Pius IX te Rome op zijne bestelling vervaardigd, in de Tuilerien doen plaatsen.

Er wordt regterlijk vervolg gegeven aan de beschuldiging door den National ingebracht wegens kusegerijen in de concessie voor den spoorweg van Parijs naar Mexico, waarover wij reeds gesproken hebben en waarin de heer de Jussieu, lid der kamer betrokken is.

Advertentien.

PROVINCIE NOORD-BRABAND.

AANBESTEDING.

Op *Vrijdag den 3 September 1847*, des voormiddags ten elf uren, zal onder nadere goedkeuring van Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie Noord-Brabant, door het Gemeente bestuur van *Boekel*, ten huize van M. van der BURG, aldaar, in het openbaar worden AANBESTEED.

Het **BOUWEN** van een **Raadhuys**, in en voor deszelfs Gemeente

Deze Aanbesteding zal geschieden bij **INSCHRIJVING** en **OPBOD.**

Het **BESTEK** en **VOORWAARDEN** waarop de Aanbesteding zal plaats hebben, zal ter lezing liggen bij den Kastelein **M. VAN DER BURG**, te *Boekel*.

Zakende des *Donderdag*s voor de Besteding der noodige aanwijzing *in loco* worden gedaan en inusschen nadere inlichtingen te bekomen zijn, zoo bij den heer Burgemeester te *Boekel* als bij den Bouwmeester **A. VAN VEGGEL**, te *'s Hertogenbosch*, bij wien ook de teekening kan worden ingezien.

ZEGT HET VOORT.

MAATSCHAPPIJ

VAN

ONDERLINGE LEVENSVZERKERING

GEVESTIGD TE

Amsterdam.

gereguleerd bij Koninklijk Besluit in dato 8 Junij 1847 N°. 90.

De voorloopige deelneming in deze Maatschappij opengesteld zijnde, kan men bij den Ondergeteekenden Correspondent voor deze stad en omstreken alle inlichtingen aangaande, zoo ook de Statuten en Tarieven, gratis bekomen.

Eindhoven den 16 Augustus 1847.

Dr. J. Schutjes,

Prokureur.

UIT DE HAND TE KOOP OF TE HUUR.

het van ouds bekend en gerenomeerd **Logement de Roskam**, staande en gelegen aan de R. K. Rerk te *Oss*, aan den groote weg, te bevragen bij den Eigenaar aldaar.

Publieke Verkoop.

De Notaris **ROOVERS**, in het Arrondisaement *Eindhoven*, gevestigd te *Asten*, zal binnen twee maanden, op nader te bepalene dagen in de Gemeente *Asten*, ten verzoeke van de Kinderen **P. J. COOLEN**, in het openbaar opveilen en verkoopen.

Eene ruime en sterke **HUIZINGE**, waarin **4 beneden** en **veertien bovenkamers**, met **stalling** voor **10 a 12 Paarden** en **Koeijen**, benevens **Schuur, Erf, Tuin** en verdere **aanhoorigheden**, staande en gelegen te *Asten*, in het beste gedeelte van het Dorp, van ouds genaamd *de Drie Kroonen*, en waarin sedert meer dan 50 jaren met goed succes Logement is gehouden.

In gebruik te aanvaarden te Paschen 1848. Gemelde Goederen zijn inmiddels **UIT DE HAND TE KOOP**, en nadere informatie te bekomen, ten Kantore van genoemden Notaris te *Asten*.

J. J. ARKESTEYN en ZOON, Boekdruckers en Boekhandelaars te *'s Bosch*, **HEBBERN ALOM VERZONDEN:**

L I J K R E D E

VAN

DANIEL O'CONNELL,

Uitgesproken te *Rome*, door Pater **VENTURA**, Theatijn, gr. 8°, 96 bladz. Prijs *f* 0,60.

Wijsheld en Liefde des Scheppers, blijkbaar uit de beschouwing der Schepselen, doormengd met toepasselijke Versjes. (Een Leesboek voor de hoogste klasse), kl. 8°, 180 bladz. Prijs *f* 0,35.

Hetzelfde werkje op best papier, in carton gebonden. Prijs *f* 0,50.

Waarom Verceren de Catholijken de H. Maagd MARIA, boven alle andere Heiligen? gr. 8°, 28 bladz. Prijs *f* 0,20.

OPENBARE VERKOOPING

VAN HET

K A S T E E L

VAN

Boomeer.

Door **B. REYNEN**, ten deze behoorlijk gemachtigd, zal, op *Woensdag den 15 September 1847*, voorloopig, en den *29 dierzelfde maand*, definitief, telkens des namiddags ten 10 uren, in het Logement den *Keizer* te *Boomeer*,

Publiek worden Verkocht **Schoon en Modern KASTEEL**, gelegen binnen dit fraaie Dorp, hetwelk alle mogelijke geriefelikheden aanbiedt; om er het verblijf te veraangenaamen, en waarvan het accès gemakkelijk is over de nieuwe Grindwegen van *Grave* op *Venlo* en van *Nijmegen* op *Maastricht* en door de Stoomboot op de *Maas*. — Het Onderwijs der Jeugd is er uitmuntend, een Gymnasium voor Latijnache en Grieksche Talen, aan wiens hoofd een Doctor in de Letteren staat en eene Fransche Kostschool zijn er bloeiende.

Het **KASTEEL** met deszelfs omtrek, groot 14 Bunder, is geheel omringd door **VISCHRIJKE VIJVERS**, en voor 60 jaren nieuw en sieraad gebouwd door den Vorst **VAN HOHENZOLLERN SIGMARINGEN**. — Hetzelve heeft **DRIE VERDIEPINGEN**, ruime **VESTIBULE**, een kostbaar met Sijwerk versierde **CILIN-**

DER-TRAP en 21 Geplafonneerde **KAMERS**, waarvan men een overheerslijk uitzicht geniet op de *Maas* en *Cleefsch-Bergen*. — Verder is hetzelve voorzien van ruime **ZOLDERS**, **VLEKELDERS**, **KEUKENS**, **DIENSTBODENKAMERS**, **REGEN- en WELPOMPEN**. — Naast het **KASTEEL**, welks omtrek beplant is met **VRUCHTBOOMEN**, staan welingerigte **KOETS- en WASCHHUIZEN**, **HOOL- en GRAANSCHUREN**, **STALLINGE** voor **PAARDEN** en **40 Stuks HOORNVEE** en andere **GERIEFLIJKHEDEN**, welke deze bezitting geschikt maken tot **LANDHUISHOUD- en KUNDIGE INRICHTINGEN**. — Aan Liefhebbers van zoodanige onderneming, zal gelegenheid gegeven worden tot aankoop van 50 a 60 Bunders, meer of minder, **HOOL- BOUWLAND** en **BOSCH**.

Bedelijk te aanvaarden. — Nadere informatie adressere zich aan **R. REYNEN**, te *Boomeer*. Brieven franco.

Graanmarkt

van *'s HERTOGEN BOSCH*.

Maandag en Dingsdag, 16 en 17 Augustus.
NIEUWE ROGGE *f* 6,75, *f* 7,25 a *f* 7,60
NIEUWE BOEKWEIT *f* 7,00 a *f* 7,50 *f* 8,35.
NIEUWE HAVER *f* 4,00 *f* 4,25.

EINDHOVEN den 17 Augustus 1847.

De prijzen der Graanen zijn heden alhier geweest:
 Een Nederlandsch Mud Rogge. *f* 6,44.
 » » » Boekweit » 7,00.
 » » » Haver. » 3,80.
 » » Pond Roggebrood. » 0,08.
 » » » Boter. » 0,70.

AMSTERDAM, 17 Augustus

Tarwe lager afgegeven met eenigen handel, 122 p. p. h. Pools. *f* 440; 124, 125 p. b. dito *f* 425; 130 p. n. rijn *f* 330; 130 p. roodb. dito *f* 430; 128 p. h. Pools. *f* 420; 125 p. roode Koningsb. *f* 330.
 Rogge tot verlaagde prijzen bij eenige partijen verkocht. In cons. 116, 117 p. gedroogde *f* 194, 197; 124 p. Inland. *f* 240; 123 p. Amerk. *f* 232.
 Gerst lager afgegeven: 113 p. Holst. *f* 225; 113 p. Doonche *f* 220.
 Boekweit-slap en *f* 15 lager waartoe alleen de zwaarste kwaliteiten bij gerijven waten te plaatsen: 149 p. Holst. *f* 260.

Beurs van amsterdam.

Maandag 16 Augustus ten 4 uren.

W. S. 21 pCt. 56½, 57, 58. Dito 3 pCt. 69½. Dito 3 pCt. rescontre 69½. Dito Certifik. 4 pCt. 88½, 89. Handelsmaats. 170. Ardoin 510 p. st. 16½. Spanje Binnenl. 3 pCt. 24½, 25, 26. Portug. 3 pCt. 28½, 29, 28½. Dito 4 pCt. 29, 28½, 29. Oude Russen 105½. Dito 4 pCt. 90. Dito Sticht. en Co. 99. Metalliek 103. Mexic. van 100 p. st. 18.

OPGAVEN van de Hooren der Rivieren na *Maas* te *Grave* en van de *Dixse* te *'s Bosch*, waargenomen des morgens ten 8 uren.

Da- tums	MAAS TE GRAVE				BIEZE TE 'S BOSCH			
	BOVEN AP.	GEWASSEN.	GEVALLEN.	ROVEN O.	ONDER O.	GEWASSEN.	GEVALLEN.	
Aug.	ell.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	
16	5	26	6	»	»	»	»	
17	5	24	2	»	1	22	0	
18	»	»	»	»	1	24	»	

De O. te *'s Bosch* is 4 el. 14 duim horen AB.
 Ter Drukkerij van **D. A. A. DE ROOY.**